

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 16CoZm/14/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3114208825
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Prikrylová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3114208825.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Prikrylovej a členiek senátu JUDr. Ivety Záleskej a JUDr. Ivicy Čelkovej v právnej veci žalobcu CD Consulting s.r.o. so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČ 264 29 705, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, proti žalovanému U. O., bydliskom XXX XX I. - Q. XXX, o zaplatenie zmenkovej sumy 1 768,83 eur s príslušenstvom a zmenkovej odmeny 5,90 eur, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č.k. 36CbZm/21/2014-32 zo dňa 17. októbra 2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu o zaplatenie zmenkovej sumy 1 768,83 eur s príslušenstvom a zmenkovej odmeny v sume 5,90 eur a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Uviedol, že žalobca podal žalobu podľa článku 4 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Pri určení právomoci, vecnej a miestnej príslušnosti postupoval súd prvého stupňa podľa článku 2 bod 1, článku 3 bod 1 Nariadenia č. 861/2007 a podľa článku 2 bod 1, článku 16 bod 2 Nariadenia č. 44/2001 o príslušnosti, uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach (Brusel I). Vychádzal zo zistenia, že žalobca je obchodnou spoločnosťou so sídlom na území Českej republiky. Žalovaný ako fyzická osoba má bydlisko na území Slovenskej republiky, kde bola zmenka vystavená a kde sa nachádza platobné miesto. Súd prvého stupňa konštatoval, že ide o cezhraničný spor a hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačiva žaloby na uplatnenie pohľadávky nepresahovala 2 000 eur bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov. Pri určovaní rozhodného práva postupoval súd prvého stupňa podľa § 10 ods. 1 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej len ZMPSP) a danú vec posudzoval podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, nakoľko jeho použitie zodpovedá rozumnému usporiadaniu daného vzťahu, keď iná dohoda účastníkov konania o voľbe rozhodného práva v konaní nebola preukázaná.

S poukazom na článok 5 bod 1 Nariadenia č. 861/2007, keď žalobca ani žalovaný nežiadali nariadenie ústneho pojednávania a súd prvého stupňa nariadenie pojednávania nepovažoval za potrebné, súd prvého stupňa pojednávanie v právnej veci nenariadil a rozhodol na základe listinných dôkazov obsiahnutých v súdnom spise. Z vykonaného dokazovania mal súd prvého stupňa preukázané, že dňa 2.12.2010 žalovaný uzatvoril so spoločnosťou POHOTOVOSTĚ s.r.o., IČO 35 807 598, Pribinova 25, Bratislava (ďalej len veriteľ) zmluvu o úvere č. 302900472, na základe ktorej veriteľ poskytol žalovanému úver v sume 800 eur. Žalovaný sa zaviazal poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť zvýšené o

poplatok v sume 700 eur, spolu v sume 1 500 eur v 12 mesačných splátkach po 125 eur počínajúc dňom 11.1.2011. Prevzatie hotovosti žalovaný potvrdil dňa 2.12.2010. Súčasťou zmluvy o úvere boli všeobecné podmienky poskytnutia úveru. V bode 13 všeobecných podmienok je obsiahnutá dohoda o vyplnení zmenky, ktorú žalovaný ako vystaviteľ zmenky vystavil v prospech veriteľa (remitent) na zabezpečenie peňažného záväzku vyplývajúceho zo zmluvy o úvere, v ktorej nebola vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa stane celý dlh splatný okamžite a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa stal splatný celý dlh v zmysle bodu 4 všeobecných podmienok. Práva vyplývajúce z predmetnej zmenky boli spoločnosťou POHOTOVOSŤ, s.r.o. prevedené rubopisom na žalobcu. Žalobca predložil v konaní vlastnú zmenku obsahujúcu: miesto vystavenia: Trenčín, dátum vystavenia: 2. decembra 2010, zmenkovú sumu 1 768,83 eur, bezpodmienečný sľub zaplatiť zmenkovú sumu 1 768,83 eur a zmenkový úrok 0,25% denne od 26.5.2011, pri predložení, na rad : POHOTOVOSŤ, s.r.o., IČO 35 807 598, Pribinova 25, Bratislava, splatnú : POHOTOVOSŤ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote do 4 rokov od vystavenia“, meno, priezvisko, rodné číslo a podpis vystaviteľa - žalovaného, číslo zmluvy : 302900472. Zmenka bola vystavená ako blankozmenka, ktorá mala byť vyplnená na základe vyplňovacieho práva veriteľa POHOTOVOSŤ s.r.o. v blankozmenke podľa bodu 13 všeobecných podmienok poskytnutia úveru. Všeobecné podmienky boli neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere uzavretej medzi veriteľom POHOTOVOSŤ s.r.o. a žalovaným.

Súd prvého stupňa posúdil právnu vec podľa ním citovaných príslušných ustanovení slovenského hmotného práva, Občianskeho zákonníka, zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového (ďalej len ZZŠ) a Obchodného zákonníka s poukazom na článok 1 bod 1, článok 2 písm. a/ - c/, článok 3 bod 1, 2, 3, článok 4 bod 1, 2, článok 5, článok 6 bod 1 Smernice 93/13/EHS a článok 1, článok 2 bod 1, článok 3 bod 1, článok 5 bod 1 Nariadenia č. 861/2007. Podľa názoru súdu prvého stupňa v konaní nebola preukázaná aktívna legitímácia žalobcu na uplatnenie práv zo zmenky. Vychádzal zo skutkového stavu preukázaného dokazovaním vykonaného listinami : zmenkou zo dňa 2.12.2010, zmluvou o úvere zo dňa 2.12.2010 vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru a výpisom z obchodného registra žalobcu a spoločnosti POHOTOVOSŤ s.r.o. Žalovaným vystavená zmenka zabezpečovala záväzok žalovaného zo zmluvy o úvere, ktorú veriteľ POHOTOVOSŤ s.r.o. uzatváral ako dodávateľ v rámci svojej obchodnej činnosti (§ 52 ods. 3 Obč. zák.), ktorá skutočnosť vyplýva z výpisu z obchodného registra veriteľa (poskytovanie úverov z vlastných zdrojov) a z rozhodovacej činnosti súdu prvého stupňa, keďže veriteľ vystupoval v obdobných veciach opätovne. Podľa § 52 ods. 4 Obč. zák. považoval súd prvého stupňa žalovaného, ktorý s veriteľom uzavrel zmluvu o úvere a ktorý vystavil zmenku, za spotrebiteľa. Zistil, že zmluva o úvere je typovou zmluvou na predtlačenom formulári, pri ktorej nemal dlžník možnosť podstatným spôsobom ovplyvniť jej obsah, najmä keď jej súčasťou sú aj všeobecné podmienky, ktoré dlžník nemôže vôbec ovplyvniť. Povahu zmluvy vyhodnotil súd prvého stupňa ako adhéznou, nakoľko dlžník ju mohol prijať ako celok, alebo ju mohol odmietnuť. Na základe týchto skutočností súd prvého stupňa vyhodnotil zmluvu o úvere ako spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 ods. 1 Obč. zák. Snaha dodávateľa použiť pri spotrebiteľskej zmluve podporne Obchodný zákonník (bod 20 všeobecných podmienok) naráža na prednosť ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich spotrebiteľské zmluvy a jeho vykonávacích predpisov. Vzhľadom na výšku zmenkového úroku 0,25 % denne a na poznatky súdu prvého stupňa z rozhodovacej činnosti a z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, súd prvého stupňa predpokladal nekalú povahu viacerých zmluvných podmienok vrátane dohody o zabezpečení záväzku dlžníka, na ktorých bola založená žaloba. V súlade so smernicou Rady 93/13/EHS sa súd prvého stupňa na účely preskúmania prípadnej nekalej povahy zmluvnej podmienky zaoberal zmluvou o úvere a všeobecnými podmienkami. Vnútroštátny súd je z úradnej povinnosti povinný preskúmať nekalý charakter zmluvnej podmienky, len čo má k dispozícii skutkové a právne okolnosti potrebné pre tento účel. I v rámci konania, ktoré je založené na zmenke, musí súd aj bez námietok dlžníka, skúmať nekalú povahu zmluvnej podmienky. Prieskumu nebránia ani ustanovenia zákona č. 191/1950 Zb., najmä čl. I § 10 a § 17 tohto zákona. Aj keď dlžník - spotrebiteľ nevznesie námietky proti zmenke, resp. jej vyplneniu, prípadne uplatneniu práv zo zmenky podľa zákona č. 191/1950 Zb., je súd oprávnený a povinný skúmať platnosť zmenky a dohody o jej vyplnení, aktívnu legitímáciu majiteľa zmenky, oprávnenosť postupu pri vyplňaní blankozmenky a tiež nekalú povahu zmluvných podmienok dohodnutých v spotrebiteľskej zmluve, na základe ktorej vznikol záväzok, ktorý zmenka zabezpečuje a ktorou bolo vydanie zmenky predvídané. Dohodu veriteľa a dlžníka o zabezpečení záväzku blankozmenkou obsiahnutú v bode 13 všeobecných podmienok posúdil súd prvého stupňa ako neprijateľnú podmienku, ktorá je podľa § 53 ods. 5 Obč. zák. neplatná, a v kontexte s

ostatnými zabezpečovacími inštitútmi dohodnutými v zmluve spôsobuje hrubú nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V dôsledku neprijateľnej zmluvnej podmienky mal súd prvého stupňa za to, že neplatnosť zmenkovej zmluvy o zabezpečení záväzku zo zmluvy o úvere, i keď nespôsobuje neplatnosť zmenky, znamená v tomto prípade neexistenciu kauzálneho vzťahu medzi pohľadávkou zo zmluvy o úvere a žalovanou zmenkou, ktorá ju mala zabezpečovať, čoho dôvodom je nedostatok dôvodu na použitie zmenky ako zmenky zabezpečovacej (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 1Obdo V 43/2006). Ako neprijateľnú a neplatnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 5 Obč. zák. posúdil súd prvého stupňa aj dohodu veriteľa a dlžníka o vyplňovacom práve k blankozmenke obsiahnutú v bode 13 všeobecných podmienok. Súd prvého stupňa vzhľadom na vyššie uvedenú neplatnosť neprijateľných zmluvných podmienok vyslovil, že veriteľovi nevzniklo právo vystavenú blankozmenku vyplniť, na základe čoho sa blankozmenka nestala zmenkou a veriteľ nemal v čase indosamentu zmenky práva a povinnosti zo žalovanej zmenky. Úrokovú doložku na zmenke (zmenkový úrok 0,25 % denne) posúdil súd prvého stupňa ako neúčinnú podľa čl. I § 5 ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb. z dôvodu jej nejasnosti a nezrozumiteľnosti. V danom prípade nie je možné posúdiť zákonnosť výšky dohodnutého zmenkového úroku, nakoľko nie je zrejmé, či mal byť v úrokovej doložke dohodnutý riadny úrok zo zmenkovej sumy alebo zmenkový úrok. V bode 6 všeobecných podmienok sa veriteľ a dlžník dohodli na úroku z omeškania v súlade s § 369 Obch. zák. V prípade, ak by dohoda o zmenkovom úroku na zmenke predstavovala úrok podľa čl. I § 5 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. bola by takáto úroková doložka neplatná podľa § 39 Obč. zák.. Z dôvodu neúčinnosti úrokovej doložky žalovanému nevznikla povinnosť platiť zmenkový úrok 0,25 % denne. Žaloba bola založená na zmenke, ktorá bola pôvodne blankozmenkou, a ktorá bola vyplnená a dohodnutá ako zabezpečovacia zmenka na základe absolútne neplatnej zmluvy o úvere a neprijateľných podmienkach v nej obsiahnutých, medzi ktoré patrila i dohoda o vyplnení blankozmenky a dohoda o zabezpečovacom charaktere žalovanej zmenky. Súd prvého stupňa konštatoval, že zo strany žalobcu ide o výkon práva v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, ktorý nepožíva právnu ochranu. Žalobca sa pri nadobudnutí zmenky dopustil hrubej nedbanlivosti v neprospech žalovaného ako spotrebiteľa, keďže si neoveril, aký právny vzťah predmetná zmenka zabezpečovala, hoci zmenku, spoločne s ďalšími zmenkami, nadobudol od veriteľa POHOTOVOSŤ, s.r.o., o ktorom je všeobecne známe, že predmetom jeho činnosti je poskytovanie úverov, alebo pôžičiek spotrebiteľom, pričom indosamentom zmenky došlo v tomto prípade k podstatnému sťaženiu právneho postavenia dlžníka (spotrebiteľa), a to i z dôvodu, že postúpené boli len práva zo zmenky bez pohľadávky zo zmluvného vzťahu, ktorú zmenka zabezpečovala, a že ukladajú spotrebiteľovi pri zmenke niest' dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah mal niest' veriteľ, resp. postupník v prípade postúpenia pohľadávky. Súd prvého stupňa vyhodnotil, že žalobca pri nadobudnutí zmenky konal vedome na škodu dlžníka, pretože minimálne zo zmenky zistil výšku úroku 0,25% denne, ktorá je nielen v rozpore so spotrebiteľským právom, ale aj so zásadami poctivého obchodného styku, a napriek tomu si úrok z omeškania v tejto výške uplatnil v žalobe. Žalobca ako nadobúdateľ zmenky zabezpečujúcej záväzok spotrebiteľa musel počítat' s tým, že nárokom, ktoré majú základ v nekalej podmienke a jej použití, súd nemôže poskytnúť právnu ochranu. V dôsledku absolútnej neplatnosti zmluvy o úvere, teda i čl. 13 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, veriteľovi POHOTOVOSŤ s.r.o. nevzniklo právo na vyplnenie blankozmenky (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 6.5.2008, sp.zn. 4Obo 161/2007). Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Žalovaný si právo na náhradu trov konania neuplatnil a v konaní nebol preukázaný vznik trov konania na jeho strane.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). V odvolaní uviedol, že v prejednávanej veci došlo zo strany súdu jeho konaním a rozhodnutím k porušeniu práva Európskej únie, a to čl. 4, 5 a 7 Nariadenia, ktoré má všeobecnú pôsobnosť, je záväzné vo všetkých svojich častiach a je priamo aplikovateľné v Slovenskej republike. Žalovaný nedoručil súdu žiadnu odpoveď v súlade s čl. 5 ods. 3 alebo 6 Nariadenia. Súd bol preto povinný postupovať podľa čl. 7 ods. 3 tohto Nariadenia. Poukázal na to, že súd prvého stupňa vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa so zmluvou o úvere, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi. Žalobca ani žalovaný dokazovanie v tomto rozsahu nenavrhli. Súd prvého stupňa vykonal nikým nenavrnuté dokazovanie bez účasti účastníkov konania a tak svojvoľne rozšíril rozsah vykonaných

dôkazov, dokazovanie vykonal nezákonným spôsobom a najmä, neumožnil účastníkom konania vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu, či navrhnúť ďalšie dokazovanie. Podľa § 120 O.s.p. je dokazovanie v sporovom konaní ovládané prejednávacou zásadou, súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorá spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zákonom č. 191/1950 Zb. Žalovaný voči forme a obsahu zmenky nenamietal. Podľa názoru žalobcu neexistovala žiadna okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. V danej veci súd prvého stupňa mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Z uskutočnených prednesov sporových strán počas písomnej fázy konania (koncentračná zásada podľa čl. 5 Nariadenia) a vykonaného dokazovania vedeného na základe návrhov sporových strán, nevyplývala potreba vykonať ďalšie nenavrhnuté dôkazy. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods.3 a 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak však tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods.1 veta prvá O.s.p. vznášal námietky voči zmenke za žalovaného. Ak tak súd učinil, ide o porušenie princípu kontradiktórnosti súdneho konania a rovnosti účastníkov konania ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu žalovaného vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovaného ako spotrebiteľa. Žalovaný sa tejto obrany nedovoľoval, pohľadávku žalobcu nerozporoval, svojim konaním ju prakticky uznal. Súd sám iniciatívne rozširoval okruh dokazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre žalovaného dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu. Takéto správanie súdu je v právnom štáte neprijateľné a predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces garantované podľa čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Žalobca v odvolaní tvrdil, že je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu, pričom ide o zmenku platnú, ktorá je abstraktným samostatným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné ju spájať ani podmieňovať inými okolnosťami než tými, ktoré sú uvedené na zmenke. Súd prvého stupňa sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Sb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu, predovšetkým § 17 zák. č. 191/1950 Zb., z ktorého vyplýva, že žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálné námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Ak tak v sporovom konaní nemôže robiť žalovaný, tým menej tak môže robiť sám súd. Súd porušil poučovaciu povinnosť prekročením ustanovenia § 5 ods. 1 O.s.p., porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dokazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia č. 861/2007 vykonané bez návrhu. Napadnuté rozhodnutie je prekvapivým rozhodnutím, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Žalovaný uplatnený nárok nepoprel, no napriek tomu súd uplatnený nárok zamietol. Podľa názoru žalobcu konštatovanie súdu prvého stupňa, podľa ktorého je žalovaný podnikateľom, ale úver mu bol zo strany pôvodného majiteľa zmenky poskytnutý nie na podnikanie, ale ako spotrebiteľský úver, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a je založené na domnienke a presvedčení súdu, ktoré nemôžu byť podkladom pre rozhodnutie. V súvislosti so záverom súdu prvého stupňa, že na zmenke napísaný zmenkový úrok sa prieči dobrým mravom, žalobca uviedol, že zmenku vystavil žalovaný, túto dobrovoľne podpísal. Sadzba zmenkového úroku 0,25 denne bola žalovanému známa v čase vystavenia zmenky a s takouto sadzbou žalovaný súhlasil. V odvolaní žalobca poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 22.8.2002, sp.zn. 25Cdo 1839/2000, uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 5.9.2013, sp.zn. 10Co/79/2013, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 21.11.2013, sp.zn. 43CoZm/10/2013. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobe vyhovie v celom rozsahu a žalobcovi prizná právo na náhradu trov odvolacieho konania, ktoré v odvolaní vyčíslil.

K odvolaniu žalobcu sa žalovaný nevyjadril.

Odvolací súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. postupom podľa § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdiť.

Preskúmaním obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie dostatočným spôsobom, dôkladne sa zaoberal tvrdeniami a dôkazmi účastníkov konania, dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami uvedenými v § 132 O.s.p. a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver,

keď s poukazom na ním citované ustanovenia Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, zákona o spotrebiteľských úveroch a zákona zmenkového a šekového žalobu zamietol a žalovanému ako úspešnému účastníkovi konania náhradu trov konania potrebných na účelné uplatňovanie a bránenie práva podľa § 142 ods. 1 O.s.p. nepriznal. Svoje rozhodnutie súd prvého stupňa podrobne a presvedčivo odôvodnil v súlade s požiadavkami § 157 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a konštatuje správnosť jeho dôvodov, na ktoré v podrobnostiach odkazuje.

Obligatórne (§ 212 ods. 3 O.s.p.) sa odvolací súd zaoberal, či v konaní pred súdom prvého stupňa nedošlo postupom súdu k procesným vadám uvedeným v § 221 ods. 1 písm. a/ - g/ O.s.p. a tzv. iným vadám konania, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolacie dôvody posudzoval odvolací súd podľa obsahu tohto opravného prostriedku. Žalobcom namietaná vada konania vymedzená v § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj článku 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Preto odvolací súd posudzoval či postupom súdu prvého stupňa nebola účastníkom odňatá možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom treba vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorým bola účastníkovi znemožnená realizácia tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva. K pojmovým znakom tohto odňatia patrí odňatie možnosti konať pred súdom, k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu a možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Tieto pojmové znaky musia byť splnené súčasne.

Žalobca v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa namietal, že súd prvého stupňa vykonal nikým nenavrhnuté dokazovanie, svojvoľne rozšíril rozsah dokazovania, a najmä neumožnil účastníkom konania vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu (koncentračná zásada v zmysle čl. 5 Nariadenia). Poukázal na to, že súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1 O.s.p. vznášal za žalovaného námietky voči zmenke, pretože tým porušil princíp kontradiktórnosti konania a rovnosti účastníkov konania ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie.

Žalobou v predpísanej podobe (tlačivo A) podanou podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, sa žalobca proti žalovanému domáhal zaplatenia zmenkovej sumy 1 768,83 eur, zmenkového úroku 0,25 % denne z konkrétnej zmenkovej sumy za konkrétne obdobie do zaplatenia, 6 % ročného úroku z konkrétnej zmenkovej sumy za konkrétne obdobie do zaplatenia, zmenkovej odmeny a náhrady trov konania. Podľa článku 5 ods. 1 Nariadenia má konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu písomnú formu. Súd nariadi ústne pojednávanie iba vtedy, ak to považuje za potrebné alebo ak to navrhnú účastníci, príp. niektorý z nich. V súlade s článkom 19 Nariadenia ak Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi slovenským procesným právom. Procesný postup súdu je upravený v článku 5 ods. 2 - 7, článku 6, 7, 8, 9, článku 12 ods. 2 Nariadenia, v ostatnom sa tento postup riadi Občianskym súdnym poriadkom. Kľúčovými cieľmi európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu stanovenými v článku 1 Nariadenia sú zrýchlenie, zjednodušenie konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch v rámci Európskej únie zníženie nákladov, čím sa zjednoduší prístup k spravodlivosti. Pri plnení týchto cieľov majú súdy kľúčovú úlohu iniciovať kontroly a určovať postup, ktorý treba v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu dodržiavať, ako aj primeraným spôsobom uplatňovať vnútroštátne procesné právo, čo vyplýva z článku 19 Nariadenia. V zmysle bodu 9 preambuly Nariadenia by mal súd rešpektovať právo na spravodlivý proces a zásadu kontradiktórneho procesu najmä pri rozhodovaní o potrebe ústneho pojednávania, o dôkazných prostriedkoch a rozsahu, v akom sa vykonávajú dôkazy. Povinnosť súdu kontrolovať a určovať postup v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa posilňuje v zmysle článku 12 ods. 2 Nariadenia, ktorým sa súdu ukladá povinnosť podporovať strany sporu, pokiaľ ide o procesnoprávne veci, a to poskytovaním informácií o procesnoprávných otázkach, pričom z odôvodnenia čl. 9 vyplýva, že súd musí v záujme zabezpečenia spravodlivosti konania voči obidvom stranám sporu postupovať rovnakým spôsobom. Povinnosť informovať strany o procesnoprávných otázkach si súd môže v závislosti od vnútroštátnych postupov plniť rôznym spôsobom.

Odvolačný súd v konaní nezistil, že pred súdom prvého stupňa došlo k vadám v postupe súdu podľa čl. 7 ods. 1 Nariadenia pri posudzovaní procesných otázok v priebehu konania. Podľa čl. 5 ods. 2, 3 Nariadenia vyzval súd žalovaného tlačivom C na odpoveď a spolu s tlačivom C zaslal súd prvého stupňa žalovanému žalobu a poučenie účastníka konania. Doručované písomnosti prevzal žalovaný dňa 21.8.2014, na tieto nereagoval. Z úradnej činnosti súd prvého stupňa pripojil do spisu zmluvu o úvere a všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré zaslal účastníkom konania na vyjadrenie s tým, že súd vykoná dôkaz ich oboznámením. Podľa § 100 ods. 1 posledná veta O.s.p. vykonal súd prvého stupňa predbežné právne posúdenie veci. Zároveň súd prvého stupňa zaslal právnenému zástupcovi žalobcu a žalovanému poučenie účastníka konania. Právny zástupca žalobcu prevzal tieto listiny dňa 20.8.2014 a žalovaný dňa 21.8.2014. Pripojením týchto listín bez návrhu účastníkov konania, vykonal súd prvého stupňa skutkové zistenia, ktoré posúdil ako právne významné pre rozhodnutie o uplatnenom nároku a následne rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania a podľa článku 7 ods. 1 Nariadenia v spojení s § 156 ods. 1 O.s.p. vo veci verejne vyhlásil rozsudok.

V súlade s bodom 22 preambuly, článkom 12 ods.2 a 19 tohto Nariadenia je súd povinný poučiť účastníkov o ich procesných právach. Pretože samotné Nariadenie nerieši procesný postup pri verejnom vyhlásení rozhodnutia, je potrebné postupovať v súlade s vnútroštátnym právom, ktoré jednoznačne v § 115a a § 120 ods. 4 O.s.p. ukladá povinnosť súdu prvého stupňa pred rozhodnutím bez nariadenia pojednávania poučiť účastníkov, že všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada. Skutočnosti a dôkazy uplatnené neskôr sú odvolacím dôvodom len za podmienok uvedených v § 205a. Súd prvého stupňa dodržal v konaní procesný postup, ktorý vyplýva z Nariadenia a v spojení s ním z príslušných ustanovení O.s.p., pričom postupoval v súlade s § 120 O.s.p., a účastníkov konania poučil podľa § 120 ods. 4 O.s.p. o dôkaznej povinnosti. Túto povinnosť má súd bez ohľadu na to, či je účastník konania právne zastúpený. V nadväznosti na oznámenie súdu adresované účastníkom konania, že vykoná z vlastnej iniciatívy aj iné, než účastníkmi predložené dôkazy, sa toto poučenie javilo ako potrebné. Splnenie tejto poučovacej povinnosti má rozhodujúci vplyv na rozhodnutie vo veci samej, na možnosť napadnúť toto rozhodnutie v riadnom, prípadne aj v mimoriadnom opravnom konaní, pretože jeho obsahom je významné obmedzenie predkladať alebo označovať v ďalšom konaní dôkazné prostriedky a skutočnosti, hoci objektívne existujú. Súd prvého stupňa musí splniť túto poučovaciu povinnosť s osobitným zreteľom na to, že spravidla ide o poslednú reálnu možnosť predložiť alebo označiť dôkazné prostriedky a skutočnosti, ktoré by mohli priniesť skutkové poznatky nevyhnutné na úspech žaloby alebo účinnú obranu proti nej.

Preskúmaním obsahu súdneho spisu odvolací súd zistil, že žalobca mal objektívnu možnosť vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam a dôkazom, ktoré súd prvého stupňa pripojil do spisu bez návrhu účastníkov konania podľa § 120 ods. 1 posledná veta O.s.p. a ktoré pri rozhodovaní posúdil ako významné pre zistenie skutkového stavu a právne posúdenie žalobcom uplatneného peňažného nároku zo zmenky podľa § 123 O.s.p. Citované zákonné ustanovenie dáva súdu možnosť vykonať aj iné dôkazy ako tie, ktoré navrhli účastníci konania, za účelom zistenia skutkového stavu, zvlášť za situácie aká nastala v danom spore. Ide vlastne o prelomenie zásady formálnej pravdy v sporovom konaní. Tento postup je výnimočný a je možné ho využiť vtedy, keď je vykonanie nenavrnutých dôkazov nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd prvého stupňa mal zo žalobcom predloženej vlastnej zmenky preukázané, že pôvodným majiteľom zmenky bola spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o., na rad ktorej vystavil dňa 2.12.2010 žalovaný zmenku, na líci ktorej sa nachádza číslo zmluvy 302900472. Práve tieto skutočnosti boli podkladom pre postup súdu prvého stupňa podľa § 120 ods. 1 posledná veta O.s.p., pretože vznikli pochybnosti, či zmenka vystavená žalovaným má alebo nemá zabezpečovací charakter, či zabezpečovala alebo nezabezpečovala plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, prípadne i zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Ochrana spotrebiteľa ako povinnosť súdu vyplýva nielen z predpisov hmotného práva, ale aj z práva Európskej únie. Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, ide o spotrebiteľskú zmenku, v rámci ktorej existujú odlišnosti oproti zmenke z iného právneho vzťahu. Jednou z odlišností spotrebiteľskej zmenky je zohľadnenie kauzy právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Ďalšou odlišnosťou spotrebiteľskej zmluvy je ex offo súdna kontrola neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia. To platí aj v právnych veciach podľa Nariadenia, v ktorých má žalovaný postavenie spotrebiteľa. Súdny dvor Európskej únie vo

viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS (C-240-244/98, Oceano Grupo Editorial, C-243/08, Pannon GSM) vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offa, neskôr (C-137/08, VB Pénzügyi Lízing) dokonca vyslovil, že ich musí skúmať ex offa a (C-618/10, Banco Espanol de Credito), že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takých prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom Európskej únie. Z ustanovenia § 17 zákona č. 191/150 Zb. nevyplýva zákaz skúmania kauzálnych námietok ex offa. Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálne vzťahy, na ktorých zabezpečenie bola vystavený zmenka. Čl. 7 ods. 3 Nariadenia stanovuje, že súd v prípade pasivity žalovaného len „vydá rozsudok“, nestanovuje, že súd žalobe musí vyhovieť. Odvolací súd je toho názoru, že v danom prípade súdu prvého stupňa nič nebránilo, aby z úradnej povinnosti skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky. Pripojením zmluvy o úvere a všeobecných podmienok poskytnutia úveru súd prvého stupňa neporušil koncentračnú zásadu, a tým, že účastníkom konania zaslal pripojené listiny, s obsahom ktorých sa súd prvého stupňa oboznámil a tieto posúdil ako dôkazy na zistenie skutkového stavu, neporušil ani princíp kontradiktórnosti súdneho konania a ani rovnosť účastníkov konania.

Vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, ktorý vo viacerých rozhodnutiach poukázal na to, že spotrebiteľ sa či už z dôvodu nevýhodnej vyjednávacej pozície alebo z dôvodu neinformovanosti dostáva do nevýhodnejšieho postavenia a túto nerovnováhu súd môže odstrániť ex offa zbavením účinku nečestných zmluvných podmienok (porov. Oceano Gruppo editoriale spojené prípady C-240 až C-244/98). Súdny dvor zároveň judikoval, že existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ nedokáže poukázať na nekalú povahu zmluvnej podmienky (spojené prípady C-240 až C-244/98). Vyhodnotenie zmluvnej podmienky ako nečestnej nie je jednoduchá záležitosť. Smernica indikatívnym spôsobom vypočítava, čo všetko sa má pritom zohľadniť (posúdenie zmyslu posudzovanej klauzuly, posúdenie ostatných zmluvných podmienok, ich porovnanie s ostatnými zmluvami, vyhodnotenie všetkých okolností prípadu a iných; čl.4 ods.1 smernice). Súdny dvor stanovil jasnú požiadavku na ochranu pred nečestnými klauzulami pri štandardných produktoch obdobne ako vyžadujú vnútroštátne pravidla verejného poriadku teda vždy za každých okolností (porov. C-76/10 POHOTOVOSTĚ/Korčkovská, bod 50,51).

Proces podľa Nariadenia nie je vylúčený z pôsobnosti judikátov súdneho dvora a ex offa súdnej kontroly neprijateľnosti zmluvných podmienok. Zmenka je náročná na formality a aj v zmenkových právnych veciach je dôležité zaoberať sa ex offa neprijateľnosťou zmluvných podmienok zmluvy, ktorú zmenka zabezpečuje.

Žalobca, ktorý sa stal majiteľom niekoľkotisíc zmienek indosamentom od spoločnosti POHOTOVOSTĚ s.r.o. si musel byť vedomý, že v skutočnosti ide o zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov, na ktorých dopadá osobitná ochrana (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka) a ktorých postavenie nie je možné nijako zhoršovať oproti postaveniu, ktoré garantuje Občiansky zákonník (§ 54 ods.1). Zmenky indosované na žalobcu majú priamy odkaz na zmluvu o úvere.

Odvolací súd preto konštatuje, že súd prvého stupňa postupoval v súlade s hmotným právom, keď riešil kauzu zmenky a zmluvu o úvere posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu obsahujúcu neprijateľné zmluvné podmienky. Ako základnú a významnú neprijateľnú zmluvnú podmienku posúdil súd prvého stupňa dohodu o vyplnení zmenky ako súčasť všeobecných podmienok poskytnutia úveru podľa § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka, ktorá za nesplnenie záväzku pripúšťa možnosť domáhať sa zaplatenia neprimeranej vysokej sumy, 0,25 % úroku denne ako sankcie spojenej s neplnením záväzku. Súd prvého stupňa správne vyhodnotil aj neprijateľnosť zmluvnej podmienky podľa § 53 ods. 4 písm. l/ Občianskeho zákonníka, nakoľko prijatím zmenky preniesol veriteľ povinnosť dôkazného bremena na spotrebiteľa (čl. 1 § 10 a § 17 zákona č. 191/1950 Zb.).

Odvolací súd považuje za potrebné v danej veci dodať, že zmluva o úvere je nielen zmluvou spotrebiteľskou, ale aj zmluvou o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 258/2001 Z.z., na vystavenie ktorej a na prijatie ktorej treba aplikovať § 4 ods. 6 citovaného zákona. Podľa tohto ustanovenia mohol veriteľ zmenku vystavenú dlžníkom, ktorý mal v záväzkovom vzťahu postavenie spotrebiteľa, prijať len ak išlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške maximálne 30 % istiny

poskytnutého úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s týmto ustanovením, veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky (znenie od 1.1.2008 do 31.12.2010). V danom prípade spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o. poskytla žalovanému úver vo výške 800 eur a po vyplnení zmenky (dohoda o vyplnení zmenky podľa článku 13 všeobecných podmienok) sumou 1 768,83 eur a dátumu začiatku úročenia zmenkovej sumy zmenku rubopisom previedla na žalobcu. Odvolací súd konštatuje, že zmenka bola vyplnená podstatne vyššou zmenkovou sumou než pripúšťa zákonné ustanovenie, pretože daný spotrebiteľský úver treba považovať pre absenciu podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere za úver poskytnutý bez úrokov a bez poplatkov (absencia RPMN).

Odvolací súd, zhodne so súdom prvého stupňa, je toho názoru, že pôvodnému majiteľovi zmenky, remitentovi, nevzniklo právo zmenku vyplniť pre absolútnu neplatnosť dohody o vyplňovacom práve ani zmenku vystavenú žalovaným prijať. Žalobcovi zo zmenky nevzniklo právo na žiadne plnenie. Žalobca, ktorý nadobudol zmenku rubopisom na škodu dlžníka, sa nemôže úspešne domáhať plnenia titulom zmenky prijatej a vyplnenej v rozpore s hmotným právom, pretože ide o výkon práva, ktorý nepožíva právnu ochranu ako konanie v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Úspešný žalovaný si právo na náhradu trov konania neuplatnil a preto odvolací súd žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerov hlasov tri ku nule (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.